

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

म.ले.प. फाराम नं:

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
एकीकृत वित्तीय विवरण
आर्थिक वर्ष: २०८१/०८२

संलग्न वित्तीय विवरणहरू

१. प्राप्ति तथा भुक्तानीको एकीकृत विवरण
२. प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट निकाय)
३. प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (गैरबजेट निकाय)
४. बजेट तुलनात्मक विवरण (बजेट निकाय)
५. सेवा तथा कार्यगत खर्चको एकीकृत विवरण
६. लेखा नीति तथा टिप्पणीहरू
७. अनुसूचीहरू

मिति : २०८२।०६।३१

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

प्राक्कथन

शासकीय मामिलामा वित्तीय सुशासन मुख्य आधारस्तम्भको रूपमा रहेको र यस निम्ति व्यवस्थित, वैज्ञानिक, पारदर्शी तथा स्वीकृत मापदण्डमा आधारित वित्तीय प्रतिवेदनको विशेष महत्व हुन्छ । यसै तथ्यलाई मध्यनजर गरी स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान अनुरूप आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मन्त्रालयस्तरीय केन्द्रीय वित्तीय विवरण तयार गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यो वित्तिय विवरण महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको वित्तीय प्रतिवेदन प्रणाली र मन्त्रालयले सञ्चालन गरेको प्रणालीको तथ्याङ्कको आधारमा तयार गरिएको हुँदा तथ्याङ्कको शुद्धतामा अझ सुधार गर्नु पर्ने आवश्यकता मन्त्रालयले गरेको नै छ र निरन्तर सुधार गर्ने नै छ । प्रस्तुत वित्तीय विवरण तयार गर्ने काममा संलग्न मन्त्रालयका सम्बन्धित कर्मचारी, पदाधिकारी तथा विवरणहरू तयार गरी पठाउने कार्यजिम्मेवारीमा रहनुभएका मातहतका विभाग, कार्यालय, नियोगहरू एवम् गैर बजेटरी निकायका प्रमुख तथा सम्बद्ध पदाधिकारी र कर्मचारीहरू प्रति सधन्यवाद हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

.....
लेखा उत्तरदायी अधिकृत

नाम: डिल्ली राम शर्मा

मिति: २०८२/०६/३१

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

मिति : २०८२/०६/३१

उत्तरदायित्वको स्पष्टीकरण

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २६ बमोजिमको यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट तथा गैर बजेटरी निकायको विनियोजन, राजश्व, धरौटी र अन्यकोषहरूको वित्तीय विवरण, नेपाल सरकारसँग भएको सम्झौता बमोजिम प्राप्त भएको सहायता वा स्रोतबाट भएका कारोबारको विवरण, चल, अचल सम्पत्ति र दायित्वको अभिलेखका साथै बजेटमा समावेश नभएका कारोबारहरूको विवरणहरूलाई समेटेरी ऐनको दफा २९ को उपदफा (२) एवम् आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्वनियमावली, २०७७ को नियम ७५ को उपनियम (३) बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को केन्द्रीय वित्तीय विवरण तयार गरिएको छ ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५६ को उपनियम (१) बमोजिम नेपाल सरकारले अपनाएको नगदमा आधारित दोहोरो लेखा प्रणाली अनुसार राखिएको लेखा र नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान, २०७९ को मानदण्डमा आधारित भई यो वित्तीय विवरण तयार गरिएको छ । यो विवरणले यस मन्त्रालय र अन्तर्गतका निकायहरूको आर्थिक वर्ष २०८१/८२को अन्त्यको वित्तीय स्थिति र कारोबारहरूलाई प्रतिबिम्बित गरेको छ । उपर्युक्त वित्तीय विवरण कानुनी प्रावधान सम्मत रहनुका साथै पूर्ण र विश्वसनीय रहेको छ ।

.....
()
सचिव

			नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय माईतिघर काठमाडौं ।			प्रान्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)			रकम रूप ".....मा "....."		
आर्थिक वर्ष:२०८१/०८२			चासु आ.व.का काराबार			गत आ.व.का काराबार					
क्र.सं./आर्थिक संकेत	विवरण	टिप्पणी नं.	नगद	तत्सो पक्ष भुक्तानी (सोझ भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तत्सो पक्ष भुक्तानी (सोझ भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तत्सो पक्ष भुक्तानी (सोझ भुक्तानी)	जम्मा
१	प्राप्ति		१	२	३ =१+२	४	५	६ =४+५	४	५	६ =४+५
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति		34,531,464,755.95	-	34,531,464,755.95	19,153,863,407.14	2,432,284,289.07	21,586,147,696.21			
११०००	कर राजस्व		-	-	-	-	-	-			
१४०००	अन्य राजस्व		34,491,003,130.70	-	34,491,003,130.70	19,153,863,407.14	-	19,153,863,407.14			
१३०००	अनुदान		-	-	-	-	2,432,284,289.07	2,432,284,289.07			
	अन्य प्राप्ति		2,436,281,197.70	-	2,436,281,197.70	14,834,489,499.43	-	14,834,489,499.43			
१५०००	बेरूजु , निकास फिर्ता र अनुदान फिर्ता		2,436,281,197.70	-	2,436,281,197.70	14,834,489,499.43	-	14,834,489,499.43			
	लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
३२१५६ - ५९	सेयर बिक्री तथा विनिवेश		-	-	-	-	-	-			
३२१४७ - ४९	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
३२२४२	वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
३३१४१ - ४४	आन्तरिक ऋण प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
३३२४१	वैदेशिक ऋण प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
	निकास प्राप्ति*		40,198,106,119.68	2,087,561,191.30	42,285,667,310.98	34,413,708,010.98	-	34,413,708,010.98			
क.	कुल जम्मा प्राप्ति		77,125,390,448.08	2,087,561,191.30	79,212,951,639.38	68,402,060,917.55	2,432,284,289.07	70,834,345,206.62			
२	भुक्तानी		-	-	-	-	-	-			
२.१	चासु खर्च		62,520,323,459.34	1,887,561,191.30	64,407,884,650.64	57,772,685,751.77	2,160,165,013.07	59,932,850,764.84			
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा खर्च		10,914,990,782.38	200,000.00	10,915,190,782.38	11,788,398,379.63	151,299,964.47	11,939,698,344.10			
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग खर्च		6,978,679,821.06	107,474,647.95	7,086,154,469.01	7,654,944,888.85	-	7,654,944,888.85			
२४०००	ब्याज, सेवा शुल्क तथा बैङ्क कमिशन		1,439,349.23	-	1,439,349.23	-	-	-			
२५०००	सहायता खर्च		-	-	-	-	-	-			
२६०००	अनुदान खर्च		33,340,613,678.29	-	33,340,613,678.29	29,662,487,066.00	-	29,662,487,066.00			
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च		10,826,434,971.75	1,779,886,543.35	12,606,321,515.10	8,318,879,200.45	2,008,865,048.60	10,327,744,249.05			
२८०००	अन्य		458,164,856.63	-	458,164,856.63	347,976,216.84	-	347,976,216.84			
३१०००	पूँजीगत खर्च		11,235,473,321.64	200,000,000.00	11,435,473,321.64	12,459,395,257.68	272,119,276.00	12,731,514,533.68			
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च		11,235,473,321.64	200,000,000.00	11,435,473,321.64	12,459,395,257.68	272,119,276.00	12,731,514,533.68			
३१११०	भवन तथा संरचना		8,662,470,144.11	200,000,000.00	8,862,470,144.11	7,494,948,513.46	129,317,768.00	7,624,266,281.46			
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी औजार		1,815,140,590.98	-	1,815,140,590.98	4,178,854,524.11	142,801,508.00	4,321,656,032.11			
३११३० - ४०	अन्य पूँजीगत खर्च		112,416,368.24	-	112,416,368.24	613,184,920.22	-	613,184,920.22			
३११५०	सार्वजनिक निर्माण		111,193,386.99	-	111,193,386.99	63,811,660.57	-	63,811,660.57			
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		132,978,797.77	-	132,978,797.77	108,595,639.32	-	108,595,639.32			
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च		-	-	-	-	-	-			
३१४१०	जग्गा प्राप्ति		-	-	-	-	-	-			
३१४४०	अपृथ्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)		-	-	-	-	-	-			
३२०००	वित्तीय व्यवस्था		-	-	-	-	-	-			
३३१४५-४७	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी		-	-	-	-	-	-			
३३२४२	बाह्य ऋणको साँवा भुक्तानी		-	-	-	-	-	-			
३२१४१ - ४३	आन्तरिक ऋण लगानी		-	-	-	-	-	-			
३२१५१ - ५२	आन्तरिक सेयर लगानी		-	-	-	-	-	-			
३२२४१	बाह्य ऋण लगानी		-	-	-	-	-	-			
३२२५१	बाह्य सेयर लगानी		-	-	-	-	-	-			
	राजस्व, अनुदान, अन्य प्राप्ति र वित्तीय प्राप्ति रकम सञ्चितकोष दाखिला*		407,334,002.78	-	407,334,002.78	-	-	-			
ख.	कुल जम्मा भुक्तानी		74,163,130,783.76	2,087,561,191.30	76,250,691,975.06	70,232,081,009.45	2,432,284,289.07	72,664,365,298.52			
ग.	बचत /कमी (ग = क-ख)		2,962,259,664.32	-	2,962,259,664.32	(1,830,020,091.90)	-	(1,830,020,091.90)			
घ.	धोरोटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको धरा/घट (+/-)		1,758,004,994.30	-	1,758,004,994.30	(2,749,528,013.91)	-	(2,749,528,013.91)			
ङ.	वस आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात (बचत /कमी) (ङ = ग+घ)		4,720,264,658.62	-	4,720,264,658.62	(4,579,548,105.81)	-	(4,579,548,105.81)			
च.	गत आ.व.को नगद तथा बैङ्क मौज्दात		-	-	8,686,319,708.07	1,483,306,129.86	-	1,483,306,129.86			
छ.	विनिमय नाफा/घाटा तथा अन्य समायोजन		-	-	-	-	-	-			
ज.	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैङ्क मौज्दात (ज= ङ+च+छ)		13,406,584,366.69	-	13,406,584,366.69	(3,096,241,975.95)	-	(3,096,241,975.95)			

नोट: गैरबजेट निकायलाई प्रदान गरिएको अनुदान रकम दोहोरो गणना नहुनेगरी प्राप्ति र भुक्तानीमा घटाइएको छ ।

तयार गर्नेको सहोः
नामः
पदः
मितिः
* मन्त्रालय/केन्द्रीय निकायले तयार गर्ने प्रतिवेदनमा मात्र उल्लेख गर्ने ।

लेखाउत्तरदायि आधिकृतको सहोः
नामः
पदः
मितिः

महालेखापरीक्षकको सहोः
नामः
पदः
मितिः

प्राप्ति र भुक्तानीको वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट निकाय)

आर्थिक वर्ष: २०८१/०८२

द्वयार नर्नको सही:	सैखजसरायि अधिकृतको सही:	महातेखापरीक्षकको सही:
नाम:	नाम:	नाम:
पद:	पद:	पद:
मिति:	मिति:	मिति:

* मन्त्रालय/केन्द्रीय निकायले तयार गर्ने प्रतिवेदनमा मात्र उल्लेख गर्ने ।

आर्थिक वर्ष: २०८१/०८२

गंत आ.व. को काराबार		
नगद	भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
४	५	६=४+५
19,153,863,407.14	-	19,153,863,407.14
-	-	-
19,153,863,407.14	-	19,153,863,407.14
-	-	-
14,834,489,499.43	-	14,834,489,499.43
14,834,489,499.43	-	14,834,489,499.43
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
33,988,352,906.57	-	33,988,352,906.57
		-
32,941,616,243.32	-	32,941,616,243.32
10,074,542,170.29	-	10,074,542,170.29
6,965,780,048.22	-	6,965,780,048.22
-	-	-
-	-	-
13,521,661,448.70	-	13,521,661,448.70
2,038,106,351.19	-	2,038,106,351.19
341,526,224.92	-	341,526,224.92
2,876,756,755.15	-	2,876,756,755.15
2,876,756,755.15	-	2,876,756,755.15
324,065,889.39	-	324,065,889.39
1,791,491,609.51	-	1,791,491,609.51
606,894,656.82	-	606,894,656.82
58,102,382.32	-	58,102,382.32
96,202,217.11	-	96,202,217.11
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
35,818,372,998.47	-	35,818,372,998.47
(1,830,020,091.90)	-	(1,830,020,091.90)
(2,636,625,203.56)	-	(2,636,625,203.56)
(4,466,645,295.46)	-	(4,466,645,295.46)
0.00	-	-
(4,466,645,295.46)	-	(4,466,645,295.46)

महालेखा परीक्षकको सही:
नाम:
पद:
मिति:

क्र. सं.	विवरण	टिप्पणी नं.
१	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति (७+८)	
२	राजस्व र अन्य प्राप्ति (३+४+५)	
३	कर	१.१
४	अन्य राजस्व	१.१
५	विविध प्राप्ति	१.१
६	अन्य तहका सरकारलाई राजस्व बाँडफाँड गरिएको राजस्व	
७	सञ्चित कोषमा दाखिला हुने राजस्व (२-६)	
८	अनुदान	१.३ क
९	खर्च (१०+११)	
१०	वालु खर्च	
	पारिश्रमिक/सुविधा	३.१ क
	मालसामान तथा सेवाको उपयोग	३.१ क
	ब्याज, सेवा शुल्क तथा बैङ्क कमिशन	३.१ क
	साहायता	३.१ क
	अनुदान	३.१ क
	सामाजिक सुरक्षा	३.१ क
	अन्य खर्च	३.१ क
११	पूँजीगत खर्च	
	पूँजीगत खर्च	३.२ क
१२	बजेट बचत (-) / न्यून (+) (१-९)	
१३	वित्तीय व्यवस्था (१४+१९+२२-२५)	
१४	आन्तरिक वित्तीय सम्यत्ति (१५+१६+१७-१८)	
१५	सार्वजनिक संस्थानमा ऋण लगानी	४.१
१६	अन्य संस्थानमा ऋण लगानी	४.१
१७	संस्थानमा शेयर लगानी	४.१
१८	ऋण लगानी फिर्ता	२.२
१९	बाह्य वित्तीय सम्यत्ति (२०+२१)	
२०	वैदेशिक ऋण लगानी	४.१
२१	वैदेशिक शेयर लगानी	४.१
२२	आन्तरिक दायित्व (२३+२४)	
२३	अन्य संस्थाहरूबाट ऋण प्राप्ति (घटाउने)	२.३
२४	ऋणपर मार्फत प्राप्त ऋण साँवा भुक्तानी	४.२
२५	बाह्य वित्तीय दायित्व (२६+२७)	
२६	वैदेशिक ऋणको प्राप्ति (घटाउने)	२.४
२७	वैदेशिक ऋण साँवा भुक्तानी	४.२
२८	बजेट बचत (-) / न्यून (+) (१२-१३)	

घातु आ.य.		
सुरु बजेट/अनुमान	अन्तिम कायम बजेट/अनुमान	यथार्थ प्राप्ति /भुक्तानी
-	-	407,334,002.78
-	-	407,334,002.78
-	-	-
-	-	366,872,377.53
-	-	40,461,625.25
-	-	-
-	-	407,334,002.78
-	-	-
46,144,547,000.00	51,260,309,000.00	42,285,667,310.98
33,774,338,000.00	37,546,428,000.00	32,979,990,513.19
827,502,000.00	2,120,221,286.00	1,770,990,446.90
1,938,063,000.00	2,740,437,800.00	1,403,244,666.44
-	-	-
-	-	-
22,716,067,000.00	21,311,169,714.00	19,895,568,505.29
8,288,216,000.00	11,370,109,200.00	9,906,788,954.56
4,490,000.00	4,490,000.00	3,311,940.00
12,370,209,000.00	13,713,881,000.00	9,305,762,797.79
12,370,209,000.00	13,713,881,000.00	9,305,762,797.79
(46,144,547,000.00)	(51,260,309,000.00)	(41,878,333,308.20)
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
-	-	-
(46,144,547,000.00)	(51,260,309,000.00)	(41,878,333,308.20)

[illegible]

महालेखा परीक्षकको सही:
नाम:
पद:
मिति:

तय्यार गर्नीको सही:	लेखाउत्तरदायि अधिकृतको सही:	महालेखा परीक्षकको सही:
नाम:	नाम:	नाम:
पद:	पद:	पद:
मिति:	मिति:	मिति:

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं
आर्थिक वर्ष: २०८१/०८२

लेखा नीति

१. वित्तीय विवरणको प्रस्तुति

नेपालको संविधानको भाग १० मा सङ्घीय आर्थिक कार्य प्रणालीको व्यवस्था गरिएको छ। संविधानको धारा ११६ मा सङ्घीय सञ्चित कोष सम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। सङ्घीय सञ्चित कोष नेपाल सरकारको सरकारी कोष हो। सङ्घीय आर्थिक ऐन तथा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त हुने रकम सञ्चित कोषमा दाखिला हुन्छ भने विनियोजन ऐन बमोजिम सञ्चित कोषबाट रकम खर्च हुने गर्दछ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ ले लेखा राख्ने र प्रतिवेदन गर्ने सम्बन्धमा विभिन्न निकायहरूको जिम्मेवारी र प्रतिवेदन कार्यविधिहरू व्यवस्थित गरेको छ। सङ्घीय सरकारको आम्दानी वा ऋण प्राप्त तथा खर्च वा दायित्व भुक्तानीमा सम्बन्धित लेखा उत्तरदायी अधिकृत जिम्मेवार रहने कानुनी व्यवस्था रहेको छ। विभागीय प्रमुख कार्यालय प्रमुख आयोजना प्रमुख लगायत अख्तियारवाल अधिकारीले प्राप्त अख्तियारी र कानुनी अधिकार अनुरूप गरेका कारोबारहरूको आधारमा तयार गरी पेस गरेको लेखाको विवरण, कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रमाण भई प्राप्त भएको आर्थिक विवरण र बैङ्क विवरण समेतका आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यो वित्तीय विवरणमा अन्तर निकाय कारोबारहरू समायोजन गरी शून्यकरण गरिएको छ। यो विवरण वार्षिक बजेटमा राखिएका विवरणसँग तुलना गर्न सकिने गरी आवश्यक विवरणहरू समावेश गरी तयार गरिएको छ। यसका अतिरिक्त यो विवरणमा मन्त्रालय र अन्तर्गतका बजेट र गैर बजेट निकायको प्राप्त र भुक्तानीको वार्षिक विवरण, बजेटको तुलनात्मक विवरण, विभिन्न सरकारी कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण, सेवा तथा कार्यगत खर्चको विवरण, लेखा नीति, टिप्पणी र अनुसूचीहरू समावेश रहेका छन्।

२. विवरण तयारीको कानुनी आधार

आर्थिक कार्यावधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २६ का उपदफा (३) मा मातहत कार्यालयबाट विनियोजन, राजश्व, धराटी र अन्य कोष समेतका वित्तीय विवरण प्राप्त गरी एकीकृत वित्तीय विवरण र केन्द्रीय हिसाब तयार गरी तोकिएको समयभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने जिम्मेवारी लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ। यसैगरी उपनियम (४) मा आफ्नो मन्त्रालय वा निकाय अन्तर्गतको सबै प्रकारका चल अचल सम्पत्ति र दायित्वको विवरण तोकिएको समयभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउने जिम्मेवारी समेत लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ। सोही ऐनको दफा २९ को उपदफा (२) मा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले मातहत कार्यालय समेतको प्रत्येक आर्थिक वर्षको सम्पूर्ण आय व्ययको केन्द्रीय वित्तीय विवरण तयार गरी तोकिएको अवधिभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालय र महालेखापरीक्षकको कार्यालय समक्ष पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ७५ को उपनियम (३) मा लेखा उत्तरदायी अधिकृतले ऐनको दफा २६ को उपदफा (४) बमोजिम तयार गरेको विवरण र मातहत कार्यालय समेतको आय व्ययको केन्द्रीय लेखा तथा वित्तीय विवरण तयार गरी असोज मसान्तभित्र महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा पठाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।

३. प्रतिवेदनको मानदण्ड

तीनै तहका सरकारहरूमा लागू रहेको एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ एवम् अन्तर्राष्ट्रिय सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (IPSAS 2017) मा आधारित भई आन्तरिकीकरण गरिएको नगदमा आधारित नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान, २०७९ यो वित्तीय विवरण तयारीको मुख्य आधार एवम् मानदण्ड रहेको छ।

४. प्रतिवेदक निकाय

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा २६ र दफा २९ बमोजिम विनियोजन, राजश्व, धराटी तथा अन्य कोषहरू सहितको केन्द्रीय लेखा तथा वित्तीय विवरण तयार गर्ने र प्रतिवेदन गर्ने जिम्मेवारी लेखा उत्तरदायी अधिकृतको रहेको छ।

५. बजेटरी निकाय

नेपाल सरकारको बजेटमा पूर्ण रूपमा सहभागी हुने र प्रत्यक्ष नियन्त्रण भएका निकायलाई बजेट निकायको रूपमा लिइएको छ। बजेटरी व्यवस्थाका लागि केन्द्रीय निकायसँग कार्यकारी, सवैधानिक तथा कानुनी अधिकार रहेको हुन्छ। यस अन्तर्गतका बजेटमा पूर्ण निर्भर रहने मन्त्रालय, विभाग, आयोजना, परियोजना तथा कार्यालयहरू रहेका छन्। बजेट निकायमा यस मन्त्रालय मातहतका केन्द्रीय निकाय तथा कार्यालयहरूको नाम र सूची यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

६. गैरबजेट निकाय

सरकारको अख्तियारी अन्तर्गत सञ्चालन भएका, सरकारको बजेटमा पूर्ण रूपमा समावेश नभएका र स्वतन्त्र गठन आदेश वा छुट्टै ऐन अन्तर्गत स्थापना भएका निकायहरूलाई गैरबजेट निकायको रूपमा समावेश गरिएको छ। गैरबजेट निकायको आफ्नै अर्जित आम्दानी हुन्छ र यस्ता निकायहरूलाई आवश्यकता अनुसार सरकारले सहायता रकम समेत प्रदान गर्ने गर्दछ। निकायहरू नाफा मुलक तथा कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न हुँदैनन्। यस मन्त्रालय मातहतका गैरबजेट निकायको सूची यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

७. लेखाङ्कन तथा एकीकरणका आधार

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५६ को उपनियम (१) बमोजिम नेपाल सरकारले अपनाएको नगदमा आधारित दोहोरो लेखा प्रणाली अनुसार लेखा राखिएको र सोही लेखाको आधारमा प्रस्तुत आर्थिक विवरण तयार गरिएको छ। वित्तीय विवरणहरू नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरी तयार गरिएको छ। जसमा नगद प्राप्त र भुक्तानीको बखतमा मात्र कारोबारको पहिचान गरिएको छ। लेखा टिप्पणीमा सम्पत्ति तथा दायित्व ऐतिहासिक मूल्यमा देखाइएको छ। यहाँ नगद प्राप्त तथा भुक्तानीको विवरण, बजेट र वास्तविक रकमको तुलना र लेखा टिप्पणी अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको नगद आधार अनुसारको वित्तीय प्रतिवेदन नगदमा आधारित नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान नगद आधार लेखाङ्कनको वित्तीय प्रतिवेदन २०७९ का आधारमा तयार गरिएका छन्। लेखामानले व्यवस्था गरे बमोजिम अन्तर निकाय कारोबारहरू हटाई (Elimination) विवरण तयार गरिएको छ।

८. प्रतिवेदन तथा बजेट अवधि

यो वार्षिक वित्तीय विवरणले २०८१ श्रावण १ गतेदेखि २०८२ आषाढ मसान्तसम्मको कारोबारलाई समावेश गरेको छ।

९. सारभूतता

यो वार्षिक वित्तीय विवरणमा सारभूत विवरणहरू समेटिएको छ।

१०. प्रतिवेदनको मुद्रा

वित्तीय विवरण नेपाली रुपैयाँमा तयार गरिएको छ। विदेशी मुद्रामा भएका कारोबारलाई कारोबार भएको दिनमा कायम रहेको नेपाल राष्ट्र बैङ्कले तोकेको विनिमय दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। वर्षान्तमा रहेको विदेशी मुद्राको नगद तथा बैङ्क मौज्दातलाई नेपाल राष्ट्र बैङ्कले आषाढ मसान्तका दिन तोकेको खरिद दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। फरक परेको विनिमय नाफा वा विनिमय नोक्सानीलाई सम्बन्धित मूल शीर्षकमै समायोजन गरिएको छ। वैदेशिक ऋणको हकमा बिक्री दर अनुसार नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ।

११. नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको अनुपालना

अन्तर्राष्ट्रिय सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान IPSAS 2017 लाई आन्तरिकीकरण गरिएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS), २०७९ नेपाल सरकारले मिति २०७९।०८।२० मा लागू गर्ने निर्णय गरेपछि यस मानकको आधारमा यो वित्तीय प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। यस प्रतिवेदनमा नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको भाग १ अर्थात् अनिवार्य खण्डलाई पूर्णतया कार्यान्वयन गरिएको छ भने भाग २ अर्थात् ऐच्छिक विषयहरूमध्ये सम्पत्ति, दायित्व, प्रतिबद्धता, जमानत आदि विवरणहरू समावेश गरिएको छ।

१२. प्रमुख लेखा नीतिहरू

१२.१ राजस्वको पहिचान तथा लेखा

नगद तथा बैङ्क मार्फत नगद प्राप्त गरेपछि मात्र राजस्व आम्दानी बाँधिएको छ। राजस्वलाई कुल रकम (Gross Basis) मा राखिएको छ। राजस्व सङ्कलनको लागि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैङ्क वा सरकारी कारोबार गर्न अनुमति प्राप्त बैङ्कमा Non-operative Account खोलिएको छ र राजस्व रकम यही खातामा जम्मा गरिन्छ। राजस्व रकमको लेखांकन गर्दा एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्या बमोजिमको शीर्षकमा आम्दानी जनाई लेखांकन गरिएको छ। प्रचलित कानून बमोजिम करदाताबाट सङ्कलन गरिएको कर रकमलाई कर राजस्वको रूपमा आयमा लेखाङ्कन गरिएको छ भने प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने सेवा शुल्क, विक्री, रोयल्टी, व्याज, लाभांश जस्ता आयहरूलाई अन्य राजस्वको रूपमा लेखांकन गरिएको छ। विनियोजन खर्चको लेखा परीक्षणबाट असुल गर्नु पर्ने ठहर भई पछिल्ला वर्षमा असुली भएका वा निकास वा अनुदान दिएको रकमबाट प्राप्तले कार्यसम्पादन गर्न नसकी पछिल्ला वर्षहरूमा राफसाफ फिर्ता गरेका प्राप्तहरू यथार्थमा राजस्व नभएकाले विविध प्राप्ति अन्तर्गत लेखांकन गरिएको छ। कर छुटहरूको लेखाङ्कन नभएकोले प्रतिवेदन गरिएको छैन। वैदेशिक सहायता अन्तर्गत प्राप्त अनुदान रकमलाई अनुदान प्राप्तिमा आम्दानी जनाई राजस्व लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गरिएको छ। अर्को निकाय वा सरकारको तहमा हस्तान्तरण हुने “Pass Through” रकमलाई प्राप्त हुँदा प्राप्तिमा र हस्तान्तरण हुँदा भुक्तानीका रूपमा देखाइएको छ। दोहोरो कारोबारलाई हटाएर (Elimination) प्रतिवेदन गरिएको छ।

१२.१.१ राजस्व सङ्कलन

सङ्कलित राजस्वमा सङ्घीय सरकारको अधिकार क्षेत्र रहेको राजस्व रकम र बाँडफाँट हुने राजस्व रकम गरी दुई प्रकारको राजस्व रकम रहेको छ। लेखा टिप्पणी र अनुसूचीमा सङ्घीय सरकारले सङ्कलन गरेको राजस्वको विवरणमा बाँडफाँट हुने राजस्व रकमलाई दायित्व अन्तर्गत बाँडफाँट हुने राजस्व शीर्षकमा देखाइएको छ।

१२.१.२ राजस्व नगद मौज्जात

गत वित्त आर्थिक वर्षमा सङ्कलन भएको राजस्व रकम सोही आर्थिक वर्ष भित्र राजस्व खातामा जम्मा हुन नसकी बाँकी रकमलाई यस आर्थिक वर्षमा दाखिला गरिएको छ। बाँकी रकम दाखिला गर्दा जुन राजस्व शीर्षकमा नगद बाँकी रहेको हो सोही शीर्षकमा रकम दाखिला गरी प्रतिवेदन गरिएको छ। चालु आर्थिक वर्षमा सङ्कलन भएको तर राजस्व खातामा जम्मा हुन बाँकी रकमलाई राजस्व शीर्षकमा आम्दानी जनाई सकिएको छ र सो रकमलाई सेस्तामा नगद बाँकीको रूपमा देखाइएको छ।

१२.२ खर्चको पहिचान, लेखाङ्कन र प्रतिवेदन

- भुक्तानी आदेश वा बैङ्क चेक जारी गरिएको रकम निजले भुक्तानी लिन नसकेको वा पेस्की वा सानो नगदी कोषबाट अर्को आर्थिक वर्षमा फिर्ता भएको रकम फिर्ता प्राप्त भएको आर्थिक वर्षको विविध प्राप्तिमा देखाइएको छ। अपाढ मसान्त सम्म जारी भएका तर म्यादभित्र नसाटिएका चेकका रकमलाई खर्चबाट घटाएर समायोजन गरिएको छ।
- प्रचलित कानून बमोजिम कुनै भुक्तानी गर्दा धरौटी कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था भएकोमा सो पूरै रकमलाई भुक्तानीमा लेखाङ्कन गरी धरौटी रकमलाई धरौटी सेस्तामा प्राप्तिगत लेखाङ्कन गरिएको छ। प्रचलित कानून अनुसार धरौटीबाट राजस्वमा हुने सदर स्याहा, जफत वा असुलीलाई धरौटी सेस्तामा खर्च जनाई सरकारी आयमा प्राप्ति देखाइएको छ।
- सरकारी तिन बुझाउन पर्ने रकम बक्यौता रहेको व्यक्तिले सरकारी निकायबाट पाउने भुक्तानीको कानुनी रूपमा असुली भएमा त्यस्तो भुक्तानी पनि प्राप्ति र भुक्तानी दुवैतर्फ देखाइएको छ।
- पेस्की तथा अन्य रूपमा निकास भई फिर्ता/फछ्याँट गर्न बाँकी रकम समेतलाई खर्चको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। पेस्की वा सानो नगदी कोषको रूपमा भुक्तानी भएको र वर्षान्तमा फछ्याँट हुन नसकेको रकम जुन प्रयोजनका लागि त्यस्तो पेस्की वा कोष उपलब्ध गराइएको हो सोही शीर्षकमा खर्च लेखाङ्कन र प्रतिवेदन गरिएको छ।
- एकल खाता कोष प्रणालीबाट खर्च गर्ने गरी भुक्तानी आदेश पठाउनासाथ खर्च लेखाङ्कन गरिएको छ। खर्च लेखाङ्कन भइसकेपछि कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट पठाएको Electronic Fund Transfer (EFT) सफल नभएमा वा जारी गरिएको चेक नसाटिएमा सो कारोबारलाई खर्च घटाईको छ। सानो नगदी कोषमा खर्चको विल भर्पाई प्राप्त भई शोधभर्ना दिएका वखत खर्च लेखिएको छ।

१३. वैदेशिक मुद्रा

आर्थिक वर्षका विचमा भएका वैदेशिक मुद्रा कारोबारलाई कारोबार भएकै दिनको विदेशी विनिमय दर प्रयोग गरी नेपाली रुपैयाँमा परिवर्तन गरिएको छ। आर्थिक वर्षको अन्तमा रहेको विदेशी मुद्राको मौज्जातलाई आर्थिक वर्षको अन्तिम दिनको खरिद दरका आधारमा प्रतिवेदन गरिएको छ।

१४. नगद वा नगदजन्यको पहिचान

- राष्ट्र बैङ्क, सरकारी कारोबार गर्ने अन्य बैङ्क तथा कार्यालयमा रहेको नगद मौज्जात र तत्काल नगदमा रूपान्तरण गर्न सकिने नगदजन्य वस्तुलाई समेटिएको छ। नगद भन्नाले साधमा रहेको नगद र माग गर्नसाथ प्राप्त हुने निक्षेप रकम पर्दछ। नगदजन्य भन्नाले मूल्य परिवर्तनको जोखिम नगण्य भएको र तोकिएको मूल्यमा तत्काल नगदमा रूपान्तरण गर्न मिल्ने अन्य अवधिको उच्च तरल लगानीलाई जनाउनेछ। यस अवधारणा अनुसार नगदलाई पहिचान गरिएको छ।
- राजस्व, सुरक्षण, असुली लगायतका नगद वा नगदजन्य रकमलाई प्राप्त भएपछि प्राप्तिमा समावेश गरिएको छ। नगद र नगदजन्य रकममा नगद, बैङ्कमा रहेको निक्षेप, विनियोजन ऐन बमोजिम प्राप्त अख्तियारी मध्ये भुक्तानी आदेश दिइएको रकम, तत्काल नगदमा रूपान्तरण हुने सरकारी बाहेकका बन्द जस्ता अल्पकालीन लगानी, तीन महिना भन्दा कम अवधिका मुद्दती निक्षेप समावेश गरिएको छ।
- सरकारी कारोबार गर्न स्वीकृति प्राप्त बैङ्क वा नेपाल सरकारसँगको सम्झौता अनुसार रकम भुक्तानी गर्ने कुनै व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्ने अधिकार प्राप्त अधिकारीबाट भुक्तानी आदेश वा बैङ्क चेक वा आदेश पत्र जारी भए पछि निजलाई नगदमा भुक्तानी भए सरह भुक्तानीमा लेखाङ्कन र प्रतिवेदन गरिएको छ। विनियोजन ऐन बमोजिम खर्च भई सकेको तर असार मसान्तमा साट्न बाँकी चेक वा सो सरहका बैङ्किङ उपकरणको खुद रकम चेक साट्ने अवधि १५ दिन भएकोले अधिल्ले आर्थिक वर्षको विनियोजित रकमबाट खर्च हुने गरी फ्रिज खाताबाट चालु आर्थिक वर्षको मितिमा साटिएको छ।
- नेपाल सरकार र कुनै विकास साझेदार सँग भएको सम्झौता अनुसार नेपाली रुपैयाँ वा विदेशी मुद्रामा कुनै विशेष खातामा कुनै रकम प्राप्त भएमा त्यस्तो रकमलाई प्राप्ति विवरणमा समावेश गरिएको छ। नेपाल सरकारसँगको सम्झौता बमोजिम सम्झौताको पक्षले सम्बन्धित सरकारी निकायलाई उपलब्ध गराएको वस्तुगत सहायता वा प्राविधिक सहायताको रकमलाई सो निकायको आदेशमा भएको भुक्तानीसह खर्च लेखाङ्कन गरिएको छ।

१५. पेस्की बाँकी

पेस्की दिँदाका वखत नै यसलाई खर्च जनाइएको छ। चालु र पुरैजीगत खर्च अन्तर्गत कर्मचारी, व्यक्ति, निर्माण व्यवसायी, आपूर्तिकर्ता, स्वायत्त निकाय, वित्तीय तथा गैर वित्तीय लगायतका संस्थालाई प्रदान गरिएको पेस्की मध्ये आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म फछ्याँट वा फिर्ता प्राप्त हुन बाँकी रहेको रकमलाई पेस्की बाँकी रकममा समावेश गरिएको छ।

१६. धरौटी, अन्य कोष वा खातामा रहेको नगद मौज्जात

कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयहरूको नाममा रहेको विविध कोष खाताहरू (क-२.६), केही भुक्तानी कार्यालयहरूको नाममा रहेको कार्य सञ्चालन कोष- खाताहरू (क-२.७), आन्तरिक राजस्व विभागको नाममा रहेका मूल्य अभिवृद्धि कर कोष खाताहरू (क-२.८), भन्सार कार्यालयहरूका नाममा रहेका भन्सार कोष खाताहरू (क-२.९), आयोजना कार्यालयहरूको नाममा रहेका विशेष अनुदान खाताहरू (क-२.५) र विशेष ऋण खाताहरू (क-२.४) मा अन्तिम मौज्जात रकमको विवरण समावेश गरिएको छ।

१७. खर्चको प्रतिबद्धता

निर्णय वा सम्झौता बमोजिम भविष्यमा भुक्तानी दिनुपर्ने गरी प्रतिबद्धता जनाई सकिएको रकम प्रतिबद्धताको रूपमा अभिलेख राख्न चालु आर्थिक वर्ष २०८२।८३ बाट सुरु गरिएकोले आगामी आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरणमा पेस गरिनेछ।

१८. सोझै भुक्तानी

वजेटमा उल्लेख भई नेपाल सरकारलाई प्राप्त भएको वस्तुगत सहायता, सोझै भुक्तानी हुने अनुदान तथा सोझै भुक्तानी हुने ऋण स्रोतबाट खर्च भएको रकममध्ये खर्च भए बराबरको रकमलाई प्राप्तिगत स्रोत तर्फ सोझै भुक्तानी हुने स्रोत देखाइएको छ। वस्तुगत सहायता तथा सोझै भुक्तानी तर्फका खर्च रकम सम्बन्धित कार्यालय वा आयोजनाबाट कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा खर्च प्रविष्टको लागि प्राप्त भई एकल खाता कोषमा प्रविष्ट भएको मात्र समावेश गरिएको छ। खर्च प्रविष्टको लागि प्राप्त नभएका सोझै भुक्तानी तथा वस्तुगत सहायता रकम यस प्रतिवेदनमा समावेश भएका छैनन्। वस्तुगत सहायता र सोझै भुक्तानी भएको रकमको हकमा आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ बमोजिम सम्बन्धित निकायबाट पेस भई कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा एकल कोष प्रणालीमा प्रविष्ट भई प्राप्त हुन आएको खर्चको आधारमा प्राप्ति तर्फ समेत सोही रकम समावेश गरिएको छ।

१९. दायित्व

अहिले भएको कामले वा पहिल्यै गरेको कामले गर्दा भविष्यमा तिर्नुपर्ने कुनै रकमलाई दायित्वको रूपमा देखाइएको छ। सबै दायित्वहरू ऐतिहासिक मूल्यमा लेखाङ्कन गरिएका छन्। आर्थिक वर्षको अन्तमा कारोबारबाट सिर्जना भएका दायित्वलाई पहिचान गरी अभिलेख र प्रतिवेदन गरिएको छ।

२०. गैर वित्तीय सम्पत्ति

गैर वित्तीय सम्पत्तिलाई ऐतिहासिक मूल्यमा देखाइएको छ। हास कट्टी गरिएको छैन। सम्पत्ति खरिद गर्दाको लागत मूल्यलाई खर्चमा लेखांकन गरिएको छ र यस्ता सम्पत्तिको विवरण अलगगै तयार गरी थप खुलासाको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। सम्पत्तिको वर्गीकरण एकीकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण तथा व्याख्या, २०७४ को आधारमा गरिएको छ।

२१. तेस्रो पक्षको भुक्तानी

निकायले फाइदा पाउने गरी वा निकायको दायित्व फरफारख हुने गरी निकायको तर्फबाट तेस्रो पक्षले गरेको भुक्तानीलाई तेस्रो पक्षबाट भएको भुक्तानीका रूपमा लिइएको छ। सो बापत निकायले वस्तु वा सेवा प्राप्त गर्दछ। तेस्रो पक्षको भुक्तानीलाई वित्तीय विवरणको मुख पृष्ठमा छुट्टै महलमा राखिएको छ।

२२. अन्तर सरकारी (निकाय) कारोबार

कुनै एक नियन्त्रित निकाय अन्तर्गतका कार्यालय वा संस्थाहरू बिच भएका आपसी कारोबारहरूलाई एकीकृत वित्तीय विवरणमा समावेश गर्दा दोहोरिने भएकाले यस्ता कारोबारलाई सम्बन्धित प्राप्ति वा भुक्तानीबाट मिलान गरी वित्तीय विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

२३. अफ बजेट प्राप्ति र भुक्तानी

बजेटमा समावेश नभएको (अफ बजेट) एवम् सरकारी कोषमा रकम प्राप्त नहुने (अफ ट्रेजरी) प्राप्ति तथा भुक्तानी भएको रकमलाई अफ बजेट अफ ट्रेजरी प्राप्ति र भुक्तानीको रूपमा प्रतिवेदनमा खुलासा गरिएको छ। दातृ निकाय वा संस्थाले पस गरेको प्रतिवेदनका आधारमा कारोबार रकम यकिन गरिएको छ। वैदेशिक मुद्रामा प्राप्ति र भुक्तानी भएको रकमलाई प्रतिवेदन प्राप्त भएको दिनको विनिमय दरलाई आधार मानेर कारोबार रकम कायम गरिएको छ।

२४. भुक्तानी दिन बाँकी दायित्व

नगदमा आधारित लेखा प्रणालीका आधारमा लेखाइनु गरिएको हुँदा प्रतिवेदन अवधिभित्र दायित्व सिर्जना भएको तर विनियोजित बजेटले नखामेको स्वीकृत दरबन्दीको तलव, महँगी भत्ता र स्थानीय भत्ता, सरुवा भ्रमण खर्च, घर भाडा, पोसाक, खाद्यान्न, औषधी उपचार, विरामी र बन्दीको सिधा, सेवा निवृत्त सुविधाका साथै स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रममा समावेश भएको कुनै व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीसँग भएको सम्झौता बमोजिमको रकमलाई भुक्तानी हुन बाँकी दायित्वको विवरणमा समावेश गरिएको छ।

२५. उठ्न बाँकी रकम

लगत कायम भई उठ्न नसकेको राजस्व रकम, लिज वा विक्री सम्झौता बमोजिमको रकम प्राप्त गर्ने समयावधिमा प्राप्त हुन नसकेको रकमलाई उठ्न बाँकी रकमको रूपमा राखिएको छ।

२६. सङ्क्रमणकालीन व्यवस्था

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानले तोकेको सङ्क्रमणकालीन प्रावधान लागू हुने हदसम्म सो विवरण लेखा टिप्पणीमा खुलासा गरिएको छ।

.....
लेखाउत्तरदायि अधिकृत
नाम:
मिति: २०८२/०६/३०

FMIS/MFMIS बाट अनुसूचिहरु प्रिन्ट गरी प्रतिवेदनसँगै संलग्न गर्नु होस ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं
लेखा टिप्पणीहरू

सि.नं.	टिप्पणी नं. र टिप्पणीको विषय	सि.नं.	टिप्पणी नं. र टिप्पणीको विषय
१	टिप्पणी १ राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति	२५	टिप्पणी ७ सोधभनीहुने ऋण र अनुदान (बजेट निकाय)
२	टिप्पणी १.१ राजस्व तथा अन्य प्राप्तिको लक्ष्य तथा प्राप्तिको संकलनको विवरण	२६	टिप्पणी ७.१ सोधभनी हुने ऋण
३	टिप्पणी १.२ मन्त्रालयले प्राप्त गरेको अनुदान र सहायताको लक्ष्य तथा प्राप्तिको विवरण (बजेट निकाय)	२७	टिप्पणी ७.२ सोधभनी हुने अनुदान
४	टिप्पणी १.३ अनुदान र सहायता प्राप्तिको विवरण	२८	टिप्पणी ८: बजेटमा समावेश नभएको तस्रोपक्ष सहायता
५	टिप्पणी १.४ विभाज्य कोष (Not applicable)	२९	टिप्पणी ९: प्राप्त हुन बाँकी बैदेशिक सहायता
६	टिप्पणी २ लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति	३०	टिप्पणी १० ऋण दायित्व
७	टिप्पणी २.१ सेयर बिक्री तथा विनिमेश	३१	टिप्पणी ११ जिन्सी तथा सम्पत्ति
८	टिप्पणी २.२ आन्तरिक तथा वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति	३२	टिप्पणी १२ अग्रिम भुक्तानी
९	टिप्पणी २.३ आन्तरिक ऋण प्राप्ति	३३	टिप्पणी १३ पेशकी बाँकीको विवरण
१०	टिप्पणी २.४ वैदेशिक ऋण प्राप्ति	३४	टिप्पणी १४ भुक्तानी दायित्व
११	टिप्पणी ३ चालु तथा पुँजीगत खर्च	३५	टिप्पणी १५ खर्चको प्रतिवद्धता
१२	टिप्पणी ३.१ चालु खर्च	३६	टिप्पणी १६ लिन/उठ्न बाँकी रकम
१३	टिप्पणी ३.२ पुँजीगत खर्च	३७	टिप्पणी १७ सेवा तथा कार्यक्रम खर्च
१४	टिप्पणी ३.३ संचित कोषमाथी व्ययभार हुने खर्च (बजेट निकाय)(Not applicable)	३८	टिप्पणी १८ आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम भएको वेरुजु
१५	टिप्पणी ३.४ संचित कोषबाट विनियोजन हुने खर्च (बजेट निकाय)(Not applicable)	३९	टिप्पणी १९ दोहोरो गणना रकम समायोजन(Elimination)
१६	टिप्पणी ३.५ भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च (बजेट निकाय)	४०	टिप्पणी १९.१ प्राप्ति तर्फ दोहोरो गणना रकम समायोजन
१७	टिप्पणी ३.६ वित्तीय हस्तान्तरण (बजेट निकाय) (Not applicable)	४१	टिप्पणी १९.२ खर्च तर्फ दोहोरो गणना रकम समायोजन
१८	टिप्पणी ४ वित्तीय ब्यवस्था	४२	टिप्पणी २० विनिमयदर नाफा नोक्सान
१९	टिप्पणी ४.१ ऋण तथा शेयर लगानी	४३	टिप्पणी २१ सम्भाव्य दायित्व (Contingent Liability)(बजेट निकाय)
२०	टिप्पणी ४.२ ऋण साँवा भुक्तानी	४४	टिप्पणी २२ प्रतिवेदन पश्चात भएको संशोधन र त्रुटिको सुधार (Correction of Errors)
२१	टिप्पणी ५ कोषहरुको प्राप्ति, भुक्तानी र बाँकीको विवरण	४५	टिप्पणी २३ जमानत
२२	टिप्पणी ६ नगद र बैंक मौज्दात	४६	टिप्पणी २४ राजस्व खर्च/छुट (Tax Expenditure)
२३	टिप्पणी ६.१ सरकारी कोषहरुको प्रवाह	४७	टिप्पणी २५ सामाजिक सुरक्षा
२४	टिप्पणी ६.२ नगद र बैंक मौज्दात	४८	टिप्पणी २६ आर्थिक वर्ष पछाडिका प्रमुख घटनाहरु

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
काठमाडौं

टिप्पणी १ राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्तौ
टिप्पणी १.१ राजस्व तथा अन्य प्राप्तौको लक्ष्य तथा प्राप्तिको संकलनको विवरण

यस मन्त्रालयले संकलन गरेको राजस्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। संकलित राजस्वमा संघीय सरकारको एकल अधिकारक्षेत्र रहेको राजस्व रकम र बौडफाँड हुने राजस्व रकम गरी दुई प्रकारको राजस्व रकम रहेको छ । यस विवरणमा बौडफाँड हुने राजस्व रकमलाई जुन शिर्षकमा रकम संकलन भएको छ सोही शिर्षकमा देखाइएको छ । राजस्व संकलनको लागि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा नेपाल राष्ट्र बैंक वा सरकारी कारोबार गर्न अनुमति प्राप्त बैंकमा खोलिएको non-operative account मा जम्मा गरिन्छ । राजस्व रकमको लेखांकन गर्दा ऐकिकृत आर्थिक सङ्केत तथा वर्गिकरण र व्याख्या बमोजिमको शिर्षकमा आम्दानी जनाई लेखांकन गरिएको छ । प्रचलित कानून बमोजिम करदाताबाट संकलन गरिएको कर रकमलाई कर राजस्वको रुपमा आयमा लेखाङ्कन गरिएको छ भने प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गर्ने सेवा शुल्क, विक्री, रोयल्टी, व्याज, लाभांस जस्ता आयहरु लाई अन्य राजस्वको रुपमा लेखांकन गरिएको छ । लेखापरीक्षणको क्रममा असुल गर्नु पर्ने ठहर भई पछिल्ला वर्षमा असुली भएमा वा निकास वा अनुदान दिएको रकमबाट प्राप्तको कार्यसम्पादन गर्न नसकी पछिल्ला वर्षहरुमा राफसाफ फिर्ता गरेमा ती प्राप्तिहरुलाई विविध प्राप्ति अन्तर्गत बेरुजु र अन्य प्राप्ती आधार शीर्षक अन्तर्गतका उपशीर्षकमा जम्मा गरी लेखांकन गरिएको छ साथै राजस्व तर्फको बेरुजु सम्बन्धित राजस्व शिर्षकमा लेखाङ्कन गरिएको छ। यसको विस्तृत शिर्षकगत विवरण अनुसूची नं १.१ र ७.१ मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.					
		बजेट निकाय				गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	बजेट निकाय				गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति
		शुरु अनुमान	अन्तिम कायम अनुमान	यथार्थ प्राप्ति	नगद बाँकी		शुरु अनुमान	अन्तिम कायम अनुमान	यथार्थ प्राप्ति	नगद बाँकी	
११०००	कर				-	-			-		-
१४०००	अन्य राजस्व	-	-	366,872,377.53		34,124,130,753.17					19,153,863,407.14
१५०००	बेरुजु रकम र अन्य प्राप्ति जम्मा			40,461,625.25		2,395,819,572.45					14,834,489,499.43
३३०००	बाँडफाँड हुने राजस्व										
	जम्मा	-	-	407,334,002.78	-	36,519,950,325.62	-	-	-	-	33,988,352,906.57

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
काठमाडौं

टिप्पणी १.२ मन्त्रालयले प्राप्त गरेको अनुदान र सहायताको लक्ष्य तथा प्राप्तिको विवरण (बजेट निकाय)
मन्त्रालयले प्राप्त गरेको अनुदान र सहायताको लक्ष्य तथा प्राप्तिको विवरण (बजेट निकाय) विवरण नरहेको ।

टिप्पणी १.३ अनुदान र सहायताको प्राप्तिको विवरण
क) बजेट निकाय
मन्त्रालयको कार्यक्षेत्र भित्र नपरेकोले समावेस गरिएको छैन ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति		बजेट निकाय अनुमान		बजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	
		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	नगद	सोझै भुक्तानी
१३१००	द्विपक्षीय वैदेशिक अनुदान								2,432,284,289.07
१३२००	वहुपक्षीय वैदेशिक अनुदान								
१३३००	अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण								
१३४००	अन्य आन्तरिक अनुदान								
१३०००	अनुदान तथा सहायता जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	2,432,284,289.07

ख) गैरबजेट निकाय
प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त भएको अनुदान रकम निम्नानुसार रहेको छ । नेपाल सरकारले द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय दातृ निकाय संस्थाबाट सोधभर्ना हुने गरि भएको खर्चको हकमा त्यस्तो रकम आयोजनाबाट केन्द्रिय हिसावमा हस्तान्तरण गरिएको हुन्छ । यो

वर्षको अनुदान प्राप्ती निम्नानुसार रहेको । अनुदान र सहायता प्राप्तीको विस्तृत विवरण अनुसूची - ७.२ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

		चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति		गैरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	
		नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
१३१००	द्विपक्षीय वैदेशिक अनुदान				
१३२००	वहुपक्षीय वैदेशिक अनुदान				
१३४००	अन्य आन्तरिक अनुदान				
१३०००	अनुदान तथा सहायता जम्मा	-	-	-	-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय काठमाडौं ।

टिप्पणी २ लगानी तथा वित्तीय प्राप्ति
टिप्पणी २.१ शेयर बिक्री तथा विनिमेश

शेयर विक्री तथा विनिमेश नभएको ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट निकाय			गेरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	बजेट निकाय			गेरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति
		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	यथार्थ प्राप्ति		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	यथार्थ प्राप्ति	
३२१५६-५९	आन्तरिक शेयर लगानी फिर्ता तथा बिक्री	-	-	-	-	-	-	-	-
३२१५६	संस्थानमा शेयर लगानी फिर्ता								
३२१५७	संस्थानमा शेयर लगानी बिक्री								
३२१५८	अन्य संस्थामा शेयर लगानी फिर्ता								
३२१५९	अन्य संस्थामा शेयर लगानी बिक्री								
३२२५८	वैदेशिक शेयर लगानी विक्री								
	जम्मा शेयर लगानी फिर्ता तथा बिक्री	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी २.२ आन्तरिक तथा वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति

यस शिर्षकमा कारोबार नभएको ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट निकाय			गेरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति	बजेट निकाय			गेरबजेट निकाय यथार्थ प्राप्ति
		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	यथार्थ प्राप्ति		शुरु अनुमान	संशोधित अनुमान	यथार्थ प्राप्ति	
३२१४७-४९	आन्तरिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्तिको जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-
३२१४७	अन्तर सरकारी ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति								
३२१४८	संस्थानबाट ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति								
३२१४९	अन्य संस्थाबाट ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति								
३२२४२	वैदेशिक ऋण लगानी फिर्ता प्राप्ति								
	ऋण लगानी फिर्ता प्राप्तिको जम्मा	-	-	-	-	-	-	-	-

टिप्पणी २.३ आन्तरिक ऋण प्राप्ति

[illegible]

टिप्पणी २.४ वैदोशेक ऋण प्राप्ती

[illegible]

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
माईतिहर काठमाण्डौ

टिप्पणी ३ चालु तथा पुँजीगत खर्च

एकिकरण र वर्गिकरण गर्दा नेपाल सरकारको श्रोत भएका खर्चहरूमा सोही बमोजिम र गैरबजेटरी नियन्त्रित निकायका खर्चहरूमा नेपाल सरकारले गरेको वर्गिकरण लागु भएको अवस्थामा सो वर्गिकरण बमोजिम र त्यस्तो वर्गिकरण नभएकोमा सबैभन्दा सामान्य वर्गिकरणमा समावेश गरी खर्च प्रस्तुतिकरण गरिएको छ । विनियोजन भएको रकमको खर्च तीन प्रकारले वर्गिकरण हुन्छः चालु खर्च, पुँजीगत खर्च र वित्तीय व्यवस्था । चालु खर्चमा नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । पुँजीगत खर्चमा एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी अवधि आयु भएका सम्पति खरिद, उत्पादन, जडान, विकासमा लागेको खर्च तथा संरचनात्मक सुधारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । कुनै सम्पति खरिद गर्न भुक्तानी गरिएको पेशिक वा हस्तान्तरण भैनसकेका निर्माण वा निर्माणाधिन सम्पतिमा गरिएका भुक्तानीलाई पनि पुँजीगत खर्चमा समावेश गरिन्छ । वित्तीय व्यवस्थामा स्थिर सम्पतिबाहेकका शेयर, ऋण लगायतका लगानीजन्य खर्चहरू तथा साविकको दायित्वको मूलधन भुक्तानी गर्दा भएका खर्चहरू समावेश हुन्छ । चालु तथा पुँजीगत खर्चको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । मन्त्रालयगत खर्च, भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च, अनुसूची २.१, ७.७ र ७.८मा प्रस्तुत गरी संलग्न गरिएको छ ।

टिप्पणी ३.१ चालु खर्च
क) बजेट निकाय

नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू चालु खर्चमा समावेश गरिएको छ ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च		बजेट अनुमान		यथार्थ खर्च	
		शुरु बजेट	अन्तिम कायम बजेट	नगद	साँझ भुक्तानी	शुरु बजेट	अन्तिम कायम बजेट	नगद	साँझ भुक्तानी
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च	827,502,000.00	2,120,221,286.00	1,770,790,446.90	200,000.00	736,500,000.00	2,370,053,899.00	1,713,856,209.34	151,299,964.47
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभाग खर्च	1,938,063,000.00	2,740,437,800.00	1,295,770,018.49	107,474,647.95	3,375,600,000.00	3,424,187,000.00	689,164,840.63	
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन								
२५०००	सहायता खर्च								
२६०००	अनुदान खर्च	22,716,067,000.00	21,311,169,714.00	19,895,568,505.29		26,949,200,000.00	1,823,260,370.00	16,140,825,617.30	
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च	8,288,216,000.00	11,370,109,200.00	8,126,902,411.21	1,779,886,543.35	7,855,900,000.00	9,421,772,685.00	6,280,772,849.26	2,008,865,048.60
२८०००	अन्य खर्च	4,490,000.00	4,490,000.00	3,311,940.00		139,000,000.00	31,972,500.00	6,449,991.92	
	जम्मा	33,774,338,000.00	37,546,428,000.00	31,092,343,321.89	1,887,561,191.30	39,056,200,000.00	17,071,246,454.00	24,831,069,508.45	2,160,165,013.07

ख) गैरबजेट निकाय

नियमित प्रकारका कार्यालयको कार्यसम्पादनका लागि भएका पदाधिकारी र कर्मचारी खर्च, सञ्चालन र सम्भार खर्च, व्याज, बैंक कमिसन, सेवा शुल्क, कार्यक्रम खर्च, अनुदान सहायता, सामाजिक सुरक्षा तथा सेवा निवृत्त सुविधा जस्ता नियमित प्रकारका खर्चहरू चालु खर्चमा समावेश गरिएको छ । वस्तुगत सहायतालाई सोझै भुक्तानीमा समावेश गरिएको छ ।

		चालु आ.ब.		गत आ.ब.			
		नगद	साँझ भुक्तानी	नगद	साँझ भुक्तानी		
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च	9,144,200,335.48	-	10,074,542,170.29	-		
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभाग खर्च	5,682,909,802.57	-	6,965,780,048.22	-		
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन	1,439,349.23	-	-	-		
२५०००	सहायता खर्च	-	-	-	-		
२६०००	अनुदान खर्च	13,445,045,173.00	-	13,521,661,448.70	-		
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च	2,699,532,560.54	-	2,038,106,351.19	-		
२८०००	अन्य खर्च	454,852,916.63	-	341,526,224.92	-		
	जम्मा	31,427,980,137.45	-	32,941,616,243.32	-		

9,135,046,460.09

9153875.39
9,153,354,210.87

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी ३.२ पूँजीगत खर्च
क) बजेट निकाय

यसमा एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी अवधि उपयोगी आयु भएका सम्पति खरिद, उत्पादन, जडान, विकासमा लागेको खर्च तथा संरचनात्मक सुधारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । कुनै सम्पति खरिद गर्न भुक्तानी गरिएको पेशिक वा हस्तान्तरण भैनसकेका निर्माण वा निर्माणाधिन सम्पतिमा

गरिएका भुक्तानीलाई पनि पूँजीगत खर्चमा समावेश गरिन्छ । विनियोजन ऐनबाट सम्पति खरिदका लागि भएको पूँजीगत खर्चको वर्गिकरण देहाय बमोजिम रहेको छः

		चालू आ.ब.				गत आ.ब.			
		बजेट अनुमान		यथाथ खर्च		बजेट अनुमान		यथाथ खर्च	
		शुरु बजेट	अन्तिम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी	शुरु बजेट	अन्तिम बजेट	नगद	सोझै भुक्तानी
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्त खर्च	-		9,105,762,797.79	200,000,000.00		15,416,290,630.00	9,582,638,502.53	272,119,276.00
३१११०	भवन तथा संरचना	9,316,700,000.00	10,697,372,000.00	7,192,405,750.27	200,000,000.00	7,491,400,000.00	11,938,264,630.00	7,170,882,624.07	129,317,768.00
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी								
३११२०	औजार	2,740,909,000.00	2,765,209,000.00	1,768,524,481.74	-	3,144,300,000.00	3,370,161,000.00	2,387,362,914.60	142,801,508.00
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च	36,800,000.00	38,600,000.00	6,614,175.00	-	40,400,000.00	41,335,000.00	6,290,263.40	-
३११४०	सुरक्षा उपकरण	-	-	-	-	-	-	-	-
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	180,000,000.00	116,900,000.00	63,268,723.00	-	56,000,000.00	56,000,000.00	5,709,278.25	-
३११६०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	78,400,000.00	78,400,000.00	63,400,162.78	-	7,300,000.00	730,000.00	4,690,819.43	-
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च	17,400,000.00	17,400,000.00	11,549,505.00	-	9,800,000.00	9,800,000.00	7,702,602.78	-
३१२००	मोज्दात सामानहरू	-	-	-	-	-	-	-	-
३१३००	बहुमूल्य सामानहरू	-	-	-	-	-	-	-	-
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	-	-	-	-	-	-	-	-
३१४१०	जग्गा प्राप्ति	-	-	-	-	-	-	-	-
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्त खर्च (Intangible)	-	-	-	-	-	-	-	-
	जम्मा	12,370,209,000.00	13,713,881,000.00	9,105,762,797.79	200,000,000.00	10,749,200,000.00	15,416,290,630.00	9,582,638,502.53	272,119,276.00

ख) गैरबजेट निकाय

यसमा एक आर्थिक वर्षभन्दा बढी अवधि उपयोगी आयु भएका सम्पति खरिद, उत्पादन, जडान, विकासमा लागेको खर्च तथा संरचनात्मक सुधारका खर्चहरू समावेश हुन्छन् । कुनै सम्पति खरिद गर्न भुक्तानी गरिएको पेशिक वा हस्तान्तरण भैनसकेका निर्माण वा निर्माणाधिन सम्पतिमा

गरिएका भुक्तानीलाई पनि पूँजीगत खर्चमा समावेश गरिन्छ । विनियोजन ऐनबाट सम्पति खरिदका लागि भएको पूँजीगत खर्चको वर्गिकरण देहाय बमोजिम रहेको छः

		चालू आ.ब.		गत आ.ब.	
		नगद	सोझै भुक्तानी	नगद	सोझै भुक्तानी
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्त खर्च	2,129,710,523.85	-	2,876,756,755.15	-
३१११०	भवन तथा संरचना	495,814,806.78	-	324,065,889.39	-
३११२०	सवारी साधन तथा मेशिनरी				
३११२०	औजार	1,470,064,393.84	-	1,791,491,609.51	-
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च	46,616,109.24	-	587,499,550.82	-
३११४०	सुरक्षा उपकरण	-	-	19,395,106.00	-
३११५०	सार्वजनिक निर्माण	59,186,084.00	-	58,102,382.32	-
३११६०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च	47,924,663.99	-	39,801,212.00	-
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च	10,104,466.00	-	56,401,005.11	-
३१२००	मोज्दात सामानहरू	-	-	-	-
३१३००	बहुमूल्य सामानहरू	-	-	-	-
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	-	-	-	-
३१४१०	जग्गा प्राप्ति	-	-	-	-
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्त खर्च (Intangible)	-	-	-	-
	जम्मा	2,129,710,523.85	-	2,876,756,755.15	-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी ३.५ भुक्तानी विधि अनुसारको खर्च (बजेट निकाय)

नेपाल सरकारको भुक्तानी विधि अनुसारको चालु पूँजीगत तथा वित्तीय व्यवस्था तर्फको खर्चको व्यहोरा निम्न बमोजिम रहेको छ। भुक्तानी विधिको विवरण सहितको विस्तृत विवरण अनुसूची नं २.२ मा प्रस्तुत गरी यसै साथ संलग्न गरिएको छ ।

भुक्तानी विधि	चालु आ.ब.			गत आ.ब.		
	चालु	पूँजीगत	वित्तीय	चालु	पूँजीगत	वित्तीय
नेपाल सरकार-नगद	11,917,764,119.28	1,573,457,521.75	-	15,323,285,870.99	4,022,503,158.48	-
नेपाल सरकार-आन्तरिक ऋण	18,198,472,933.67	2,583,389,042.25	-	8,990,326,592.24	2,250,615,324.13	-
सोधभर्ना हुने अनुदान	565,716,481.77	555,985,799.37	-	182,888,926.92	181,165,719.00	-
सोधभर्ना हुने ऋण	402,311,007.17	4,390,793,434.42	-	322,276,594.00	3,128,344,300.92	-
नगद अनुदान	8,078,780.00	2,137,000.00	-	12,291,524.30	-	-
नगद ऋण	-	-	-	-	-	-
सोझै भुक्तानी अनुदान	107,674,647.95	200,000,000.00	-	151,239,964.47	129,317,768.00	-
सोझै भुक्तानी ऋण	-	-	-	-	-	-
वस्तुगत अनुदान	1,779,886,543.35	-	-	2,008,865,048.60	142,801,508.00	-
जम्मा	32,979,904,513.19	9,305,762,797.79	-	26,991,174,521.52	9,854,747,778.53	-

टिप्पणी ४ वित्तीय व्यवस्था
टिप्पणी ४.१ ऋण तथा शेयर लगानी
। यस मन्त्रालय अन्तर्गत कुनै वित्तीय कारोबार नभएको ।

टिप्पणी ४.२ ऋण साँवा भक्तानी
| यस मन्त्रालय अन्तर्गत कुनै वित्तीय कारोबार नभएको ।

[illegible]

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी ५ कोषहरूको प्राप्ती, भुक्तानी र बाँकीको विवरण

क) बजेट निकाय संघीय ऐन बमोजिम विभिन्न प्रयोजनका लागि स्थापना र सञ्चालनमा रहेका धरोटी तथा अन्य कोषहरूको प्राप्ति र भुक्तानीको अवस्था देहाय अनुसार छ । यस्ता कोषहरू संचालनको लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी गरिएको सरकारी कारोवार निर्देशिका बमोजिम विभिन्न समूहका खाताहरू संचालनमा रहेका छन्। कोषहरूको प्राप्ति र भुक्तानीको विस्तृत विवरण अनुसूचीहरू ५.१ देखी ५.११ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

अन्य कोषहरू को नाम	चासु आ.ब.				गत आ.ब.				
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	
क-२.३ धरोटी खाता	383,776,614.79	158,359,167.18	140,017,763.00	402,118,018.97				-	
क-२.४ विशेष खाता (ऋण)	454,182,211.44	-	454,182,211.44	-				-	रुपान्तरण गरी राखेको
क-२.५ विशेष खाता (अनुदान) SAARC FUND	59,339,134.79	1,980,047.61	-	61,319,182.40				-	रुपान्तरण गरी राखेको
क-२.६ विविध खाता	463,224,896.75	450,812,814.10	432,047,000.07	481,990,710.78				-	
क-२.७ कायसंचालन काष तथा अन्य खाता-सरकारा निकाय	-	-	-	-				-	गत आ व छुट भएको ।
क-२.८ मूल्य अभिवृद्धि कर कोष खाता				-				-	
क-२.९ भन्सार कोष खाता				-				-	
क-२.१० अन्य खाता-संस्थान, समिति, परिषद, बोर्ड	9,880,461.74	8,254,475.00	8,213,353.46	9,921,583.28				-	
क-३.१ आकस्मिक कोष खाता				-				-	
क-५.१ प्रधानमन्त्री राहत कोष खाता				-				-	
क-५.२ प्राकृतिक प्रकोप उद्धार तथा राहत कोष खाता				-				-	
जम्मा	1,370,403,319.51	619,406,503.89	1,034,460,327.97	955,349,495.43	-	-	-	-	

अनुसूची ५.८ मा रहेका निकाय मध्ये चार वटा गैर वजेटरी निकायहरूको रु २२५६१७२५७३।७१ EBUs को अनुसूची ७।११ मा समावेस छ ।

ख) गैरबजेट निकाय

गैर बजेट निकायहरूमा रहेका कोषहरूको प्राप्ती र भुक्तानी निम्नानुसार रहेको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ७.११ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

अन्य कोषहरूको नाम	चासु आ.ब.				गत आ.ब.			
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
अनुसूची ७।११ अनुसारका बिभिन्न २२ वटा गैर वजेटरी निकायहरूको	7,315,916,388.56	43,364,275,923.85	41,191,217,105.47	9,488,975,206.94	10,097,305,747.74	30,063,267,713.58	32,699,892,917.14	7,460,680,544.18
जम्मा	7,315,916,388.56	43,364,275,923.85	41,191,217,105.47	9,488,975,206.94	10,097,305,747.74	30,063,267,713.58	32,699,892,917.14	7,460,680,544.18

2,173,058,818.38

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौँ

टिप्पणी ६ नगद र बैक मौज्दात
टिप्पणी ६.१ सरकारी कोषहरूको प्रवाह

संघीय सञ्चित कोष सञ्चालन गर्दा सरकारी खाता संचालन निर्देशिका बमोजिम आन्तरिक रुपमा खोलिएका विशेष खाताहरू (ear-marked funds) खोलिएको हुन्छन्। जसमा विशेष ऋण खाता क-२.४, विशेष अनुदान खाता क-२.५ र वैदेशिक सहायता आम्दानी खाता क-७ खाताहरू रहेका छन् । क-२.४ र विशेष अनुदान खाता क-२.५ खाताहरू वैदेशिक सहयोग रकम परिचालनको लागि प्रयोग हुने खाताहरू हुन् र यी खाताबाट भुक्तानी भएको रकम संबन्धित शिर्षकमा नै खुलाईएको छ । अग्रिमरूपमा सहायता रकम प्राप्त भएमा वैदेशिक सहायता आम्दानी खाता क-७ खातामा जम्मा गरिन्छ र दातृ निकायसंग भएको शर्त बमोजिम खर्च भए पश्चात निश्चित अवधिको अन्तरालमा त्यस्तो रकम संचित कोष खातामा ट्रान्सफर गरिन्छ । यस खाताबाट ट्रान्सफर गरिएको रकमलाई अनुदान प्राप्ती र बैदेशिक ऋण प्राप्तीको शिर्षकमा नै उल्लेख गरिएको छ।

टिप्पणी ६.२ नगद र बैक मौज्दात

क) बजेट निकाय
सरकारी कारोवार निर्देशिका बमोजिम सरकारी कारोवार गर्ने बैंकमा विभिन्न समुहका खाताहरू संचालनमा रहेका छन् । उक्त खाताहरूमा रहेको बैंक मौज्दात र ती खाताहरूमा जम्मा हुनुपर्ने नगद बाँकी रकमको मौज्दात निम्नानुसार रहेको छ । वैदेशिक मुद्रामा रहेको बैंक मौज्दातलाई आ.ब. अन्तिम दिनमा रहेको विनिमयदर अनुसार नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी उल्लेख गरिएको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ४.३ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ। निम्न रकम मध्ये कर.३ धरोटी खाता, कर.४ विशेष खाता (ऋण) कर.५ विशेष खाता (अनुदान) क४ विभाज्य कोष खाता र क७ वैदेशिक सहायता आम्दानी खातामा रहेको रकम रु. नेपाल सरकारको नियन्त्रणमा रहेको प्रतिबन्धात्मक रकम हो ।

		चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
		शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
क-२.३	धरोटी खाता	383,776,614.79	158,359,167.18	140,017,763.00	402,118,018.97	307,166,005.95	179,694,662.53	103,084,053.69	383,776,614.79
क-२.४	विशेष खाता (ऋण)	454,182,211.44	157,054,073.70	611,236,285.14	-	611,236,285.14		157,054,073.70	454,182,211.44
क-२.५	विशेष खाता (अनुदान)	59,339,134.79	1,980,047.61		61,319,182.40	59,339,134.79			59,339,134.79
क-२.६	विविध खाता	463,224,896.75	450,812,814.10	432,047,000.07	481,990,710.78	495,894,579.67	362,778,623.15	395,448,306.07	463,224,896.75
क-२.७	कार्यसंचालन कोष तथा अन्य खाता-सरकारी निकाय	-	-	-	-				
क-२.८	मूल्य अभिवृद्धि कर कोष खाता				-				-
क-२.९	भन्सार कोष खाता				-				-
क-२.१०	अन्य खाता-संस्थान, सामाजिक, परिषद, बोर्ड	9,880,461.74	8,254,475.00	8,213,353.46	9,921,583.28	9,670,124.31	1,694,180.00	1,483,842.57	9,880,461.74
क-३.१	आकस्मिक कोष खाता				-				-
क-४.१-३	विभाज्य कोष खाता				-				-
क-५.१	प्रधानमन्त्री राहत कोष खाता				-				-
क-५.२	प्राकृतिक प्रकोप उद्धार तथा राहत कोष खाता				-				-
	जम्मा	1,370,403,319.51	776,460,577.59	1,191,514,401.67	955,349,495.43	1,483,306,129.86	544,167,465.68	657,070,276.03	1,370,403,319.51

नगद बाँकी नरहेको हुँदा प्रवाष्टि गरिएको छैन ।
अनुसूची 5.8 ले देखाएको कुल रकम मध्ये क्षयरोग केन्द्र बाहेक अन्य गैर बजेटरीको रकम भएकोले यसमा समावेश गरिएको छैन ।

ख) गैरबजेट निकाय

गैर बजेट निकायहरूमा रहेका खाताहरूमा रहेको बैंक मौज्दात र ती खाताहरूमा जम्मा हुनुपर्ने नगद बाँकी रकमको मौज्दात निम्नानुसार रहेको छ । वैदेशिक मुद्रामा रहेको बैंक मौज्दातलाई आ.ब. अन्तिम दिनमा रहेको विनिमयदर अनुसार नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी उल्लेख गरिएको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची र ७.२२ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

निकायको नाम	चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी	शुरु मौज्दात	प्राप्ति	भुक्तानी	बाँकी
अनुसूची ७।२५ बमोजिम विभिन्न २४ निकायको	7,315,916,388.56	43,364,275,923.85	41,251,217,105.47	9,428,975,206.94				-
								-
								-
				-				-
				-				-
				-				-
				-				-
जम्मा	7,315,916,388.56	43,364,275,923.85	41,251,217,105.47	9,428,975,206.94	-	-	-	-

2,113,058,818.38

५ वटा गैर बजेटरीको रकम रु 2271535628. अनुसूची ५।४ र ५।८ अनुसार दोहोरो परेको छ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी ७ सोधभनीहुने ऋण र अनुदान (बजेट निकाय)

नेपाल सरकार र कुनै विदेशी सरकार, विदेशी सरकारी बैंक वा वित्तीय संस्था वा एजेन्सीसङ्ग भएको सम्झौता अनुसार अनुदान र ऋण रकम तोकिएको आयोजनामा खर्च गर्ने गरी स्वीकृत दिएको चालु खाता (operative account) मा जम्मा गरिएको हुन्छ । सोधभर्ना हुने गरि भएको खर्चको हकमा त्यस्तो रकम आयोजनाबाट केन्द्रिय हिसावमा हस्तान्तरण गरिएको हुन्छ । यो वर्षमा अनुदान र ऋण प्राप्ती निम्नानुसार रहेको । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ३.१ र ३.२ मा उल्लेख गरि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

टिप्पणी ७.१ सोधभर्ना हुने ऋण

	चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
	गत बर्षे सम्मको बाँकी	यस बर्षे खर्चे	जम्मा प्राप्त हुनुपर्ने सो.भ.	प्राप्त भएको सो.भ.	बाँकी रहेको सो.भ.	गत बर्षे सम्मको बाँकी	यस बर्षे खर्चे	जम्मा प्राप्त हुनुपर्ने सो.भ.	प्राप्त भएको सो.भ.	बाँकी रहेको सो.भ.
NHSS	(2,221,129,067.07)	2,283,201,469.89	62,072,402.82	-	62,072,402.82	(3,030,717,334.72)	809,588,267.65	(2,221,129,067.07)	-	(2,221,129,067.07)
COVID 19	1,476,371,285.27	-	1,476,371,285.27	2,137,115,334.00	(660,744,048.73)	(1,007,607,268.30)	2,641,032,627.27	1,633,425,358.97	157,054,073.70	1,476,371,285.27
NQHS	(801,404,932.15)	2,509,902,971.70	1,708,498,039.55		1,708,498,039.55			-	801,404,932.15	(801,404,932.15)
					-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
जम्मा	(1,546,162,713.95)	4,793,104,441.59	3,246,941,727.64	2,137,115,334.00	1,109,826,393.64	(4,038,324,603.02)	3,450,620,894.92	(587,703,708.10)	958,459,005.85	(1,546,162,713.95)

टिप्पणी ७.२ सोधभर्ना हुने अनुदान

	चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
	बजेट निकाय			प्राप्त भएको सो.भ.		बजेट निकाय			प्राप्त भएको सो.भ.	
	गत बर्षे सम्मको बाँकी	यस बर्षे खर्चे	जम्मा प्राप्त हुनुपर्ने सो.भ.	प्राप्त भएको सो.भ.	बाँकी रहेको सो.भ.	गत बर्षे सम्मको बाँकी	यस बर्षे खर्चे	जम्मा प्राप्त हुनुपर्ने सो.भ.	प्राप्त भएको सो.भ.	बाँकी रहेको सो.भ.
NHSS	(1,632,544,089.15)	1,066,651,534.97	(565,892,554.18)	1,429,943,162.72	(1,995,835,716.90)	(1,818,181,204.15)	185,637,115.00	(1,632,544,089.15)	-	(1,632,544,089.15)
NQHS	(127,737,800.00)	-	(127,737,800.00)		(127,737,800.00)			-	127,737,800.00	(127,737,800.00)
USAID	294,591,180.33	55,050,746.17	349,641,926.50	233,619,624.09	116,022,302.41	294,591,180.33	384,195,377.33	678,786,557.66	33,172,863.25	645,613,694.41
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
			-		-			-		-
जम्मा	(1,465,690,708.82)	1,121,702,281.14	(343,988,427.68)	1,663,562,786.81	(2,007,551,214.49)	(1,523,590,023.82)	569,832,492.33	(953,757,531.49)	160,910,663.25	(1,114,668,194.74)

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौँ

टिप्पणी ८: बजेटमा समावेश नभएको तेश्रोपक्ष सहायता

बजेटमा समावेश नभएको तर नेपाल सरकारको अनुरोध बमोजिम वा नेपाल सरकारसंग भएको सम्झौता/MOU अनुसार प्राप्त भएको नगद, बस्तुगत वा प्राविधिक सहायताको रकम निम्नानुसार रहेको छ। सहायताको रकम अभिलेख गर्दा सहायता प्रदान गर्ने पक्षले उल्लेख गरेको रकमको आधारमा प्रतिवेदन गरिएकोछ। बैदेशिक मुद्रामा रकम उल्लेख भएको अवस्थामा सहायता रकमको प्रतिवेदन प्राप्त भएको दिनको विनिमयदरलाई आधार मानेर नेपाली मुद्रामा परिवर्तन गरी अभिलेख गरिएको। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६.१२ मा उल्लेख गरि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
द्विपक्षीय सहायता				
बहुपक्षीय सहायता				
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी ९: प्राप्त हुन बाँकी बैदेशिक सहायता

नेपाल सरकार र कुनै विदेशी सरकार, विदेशी सरकारी बैंक वा वित्तीय संस्था वा एजेन्सीसंग सम्झौता भई प्राप्त हुन बाँकी रकमलाई यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६.११ र ७.१२ मा उल्लेख गरि यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
अनुदान	-	-	-	-
द्विपक्षीय				
बहुपक्षीय				
ऋण	-	-	-	-
द्विपक्षीय				
बहुपक्षीय				
जम्मा	-	-	-	-

टिप्पणी १० ऋण दायित्व

चालु आ.व. को अन्तसम्म तिर्न बाँकी आन्तरिक र बैदेशिक ऋण दायित्वको विवरण संलग्न राखिएको छ । बैदेशिक ऋणको दायित्व गणना गर्दा लिइएको विनिमय दरको आधार लेखा नीतिमा उल्लेख गरिएको छ। ऋण दायित्वको विस्तृत विवरण अनुसूची-४.७ देखि ४.९ सम्म ,४.३ र ७.१३ मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ ।

	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय
आन्तरिक ऋण				
वैदेशिक ऋण	-	-	-	-
बहुपक्षीय				
द्विपक्षीय				
जम्मा	-	-	-	-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी ११ जिन्सी तथा सम्पत्ति

आ.ब.को अन्तमा रहेको जिन्सी तथा सम्पत्तिको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची-६.१ र ७.१४ मा उल्लेख गरी संलग्न राखिएको छ ।

सम्पत्तिका प्रकार तथा विवरण	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय
६१११००० भवन तथा संरचनाहरु	354,398,117.18	5,572,033,457.38	9,213,174,903.00	
६११२००० मेसिनरी र उपकरणहरु	11,598,572,186.53	1,798,905,211.01	8,922,066,984.00	
६११३००० अन्य स्थिर सम्पत्ति	65,503,885.42	4,761,804,216.00		
६१३१००० बहुमूल्य वस्तुहरु	632,746.00			
६१४१००० प्राकृतिक सम्पत्तिहरु	336,369,009.10			
६१४३००० प्राकृतिक रुपमा रहेका अन्य सम्पत्तिहरु	-			
६१६१००० खर्च भएर जाने मालसामानहरु	1,352,932,510.60			
जम्मा	13,708,408,454.83	12,132,742,884.39	18,135,241,887.00	-

टिप्पणी १२ अग्रिम भुक्तानी

कुनै पनि अग्रिम भुक्तानीको विवरण नरहेको ।

टिप्पणी १३ पेशकी बाँकीको विवरण

पेशकी बाँकीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । यसको मन्त्रालयगत विवरण अनुसूची-६.४ र ७.१९ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

पेशकीको प्रकार	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय
कर्मचारी पेशकी	6,232,121.00	19,483,161.61	1,260,100.00	9,872,502.00
संस्थागत पेशकी	11,859,188.98	4,426,891,984.98	195,000.00	94,690,068.00
अन्य पेशकी	1,111,866.00	139,083,528.00	350,368,650.00	348,494,165.00
प्रतिपत्र पेशकी	400,072,784.00	35,057,498.64	443,026,275.00	1,094,792,346.00
निर्माणव्यवसायी	1,865,644,331.00	-	-	
जम्मा	2,284,920,290.98	4,620,516,173.23	794,850,025.00	1,547,849,081.00

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी १४ भुक्तानी दायित्व

वस्तु वा सेवा प्राप्त भई सो वापतको बीजक समेत प्राप्त भएको तर विनियोजन ऐन अन्तर्गत श्रोत व्यवस्थापन हुननसकी वा अन्य कारणले भुक्तानी हुन नसकेका बीजकहरुलाई भुक्तानी दिन बाँकी दायित्वको रूपमा प्रमाणिकरण गरिएका रकम यस समूहमा पर्दछन् । भुक्तानी हुन बाँकी दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची-६ र ६.३.१७ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

संकेत नं	शीर्षक	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		बजेट निकाय	गरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गरबजेट निकाय
	चालु खर्च	91,676,001.02	498,178,401.80	-	10,302,749,530.44
२१०००	पारिश्रमिक / सुबिधा खर्च	7,175,467.96	58,365,055.52		47,063,194.36
२२०००	मालसमान तथा सेवाको उपभोग र	644,729.34	257,226,510.28		494,448,916.08
२४०००	व्याज, सेवा शुल्क तथा बैंक कमिशन				
२५०००	सहायता खर्च				
२६०००	अनुदान खर्च	79,671,803.72	-		
२७०००	सामाजिक सुरक्षा खर्च	4,184,000.00	170,508,472.00		9,761,237,420.00
२८०००	अन्य		12,078,364.00		
३१०००	पूँजीगत खर्च	179,154,058.00	2,023,902,234.00	-	562,369,449.37
३११००	स्थिर सम्पत्ति प्राप्ति खर्च	179,154,058.00	2,023,902,234.00	-	562,369,449.37
३१११०	भवन तथा संरचना		282,562,751.00		324,011,588.60
३११२०	सवारी साधन तथा मेशीनरी औ	179,154,058.00	1,733,310,135.00		136,642,779.84
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च		8,029,348.00		15,415,080.93
३११४०	सुरक्षा उपकरण				-
३११५०	सार्वजनिक निर्माण				86,300,000.00
३१६५०	निर्मित संरचनाको सुधार खर्च				
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च				
३१४००	प्राकृतिक सम्पत्ति खर्च	-	-	-	-
३१४१०	जग्गा प्राप्ति				
३१४४०	अपृष्य सम्पत्ति प्राप्ति खर्च (Intangible)				
	जम्मा	270,830,059.02	2,522,080,635.80	-	10,865,118,979.81

टिप्पणी १५ खर्चको प्रतिवद्धता

निर्णय वा समझौता बमोजिम भविष्यमा भुक्तानी दिनुपर्नेगरी प्रतिवद्धता जनाई सकिएको रकमको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । प्रतिवद्धताको निकायगत विवरण अनुसूची-६.६ र ७.१९ मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ ।

सि न	खरिदको प्रकार	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		बजेट निकाय	गरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गरबजेट निकाय
१	सार्वजनिक निर्माण				
२	मालसमान खरिद				
३	परामर्श सेवा खरिद				
४	अन्य सेवा				
	जम्मा	-	-	-	-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी १६ लिन/उठ्न बाँकी रकम

लगत अनुसारको उठ्न बाँकी राजस्व रकम, अग्रिम भुक्तानी रकम, पेशकी रकम लगायतका उठ्न र फर्छ्यौट हुन बाँकीको विवरण निम्नानुसार रहेको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची ६.५ र ७.२० मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ।

संकेत नं	राजस्व शीर्षक	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
		बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय	बजेट निकाय	गेरबजेट निकाय
११०००	कर राजस्व				
१४०००	अन्य राजस्व		916,300,352.00		654,716,813.00
१५०००	अन्य प्राप्ति		1,404,621,274.00		1,770,674,014.00
	जम्मा	-	2,320,921,626.00	-	2,425,390,827.00

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी १७ सेवा तथा कार्यगत खर्च

अन्तराष्ट्रिय मुद्रा कोष IMF को GFS-2014 अनुसारको सेवा तथा कार्यगत अनुसारको वर्गिकरणको खर्च निम्नानुसार रहेको छ। संघीय सरकारले गैर बेटरी निकायलाई प्रदान गरेको अनुदानको रकम संघीय सरकारमा खर्च देखिने र सो रकम गैर बजेटरी निकायमा पनि खर्च देखिने हुँदा दोहोरो खर्च प्रतिवेदन हुन नदिनको लागि दोहोरो देखिएको खर्च घटाइएको छ। यसको विस्तृत विवरण अनुसूची २.६ र ७.२१ मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ।

सेवा तथा कार्यगत शिर्षक	चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैरबजेट निकाय	जम्मा	गैर बजेट निकायमा अनुदान प्रदान	दोहोरो गणना पछिको रकम
01 सामान्य सार्वजनिक सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
01.1 कार्यकारी र विधायिकाको निकाय, वित्तिय र वदेशिक मामिला										
01.2 बाह्य आर्थिक सहायता										
01.3 सामान्य सेवा										
01.4 सामान्य आधारभूत सेवा										
01.5 सामान्य अनुसन्धान तथा विकास सेवा										
01.6 अन्य सामान्य सेवा										
01.7 सार्वजनिक ऋण कारोबार										
01.8 विभिन्न तहका सरकारहरु बीच हुने सामान्य प्रकृतिको हस्तान्तरण										
02 रक्षा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
02.1 सैनिक सुरक्षा										
2.2 नागरिक सुरक्षा										
02.5 रक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
03 सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
03.1 प्रहरी सेवा										
03.2 अग्नि नियन्त्रण सेवा										
03.3 न्यायालय										
03.4 कारागार										
03.5 सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा										
03.6 सार्वजनिक शान्ति सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
04 आर्थिक मामिला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04.1 सामान्य आर्थिक, व्यापारिक र श्रम										
04.2 कृषि, वन, मत्स्यपालन तथा शिकार										
04.3 इन्धन तथा उर्जा										
04.4 खानी, उत्पादन तथा निर्माण										
04.5 यातायात										
04.6 संचार										
04.7 अन्य उद्योगहरु										
04.8 अनुसन्धान तथा विकास - आर्थिक मामिला										
04.9 आर्थिक मामिला - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
05 वातावरण संरक्षण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05.2 ढल व्यवस्थापन										
05.4 जैविक विविधता र भू-संरक्षण										
05.5 अनुसन्धान तथा विकास पर्यावरण संरक्षण										
05.6 वातावरण संरक्षण - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
06 आवास तथा सामुदायिक सुविधा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06.1 आवास विकास										
06.2 सामुदायिक विकास										
06.3 खानेपानी										
06.6 आवास तथा सामुदायिक सुविधा - अन्यत्र उल्लेख नभएको										
07 स्वास्थ्य	36,757,812,630.75	44,359,687,714.32	81,117,500,345.07	17,079,913,511.26	64,037,586,833.82	36,845,922,300.05	35,739,317,005.00	72,585,239,305.05	14,834,489,500.00	57,750,749,805.05
07.1 औषधी उत्पादन, उपकरण तथा औजार	2,834,034,097.50	3,420,140,061.10	6,254,174,158.60	1,316,901,973.89	4,937,272,184.71	184,615,586.72	5,638,246,127.00	5,822,861,713.72	2,315,450,601.00	3,507,411,112.72
07.2 वाहेरङ्ग सेवा	4,034,621,275.23	4,869,020,406.97	8,903,641,682.20	1,874,725,766.41	7,028,915,915.79	3,980,233,091.01	3,907,984,988.00	7,888,218,079.01	1,612,721,386.00	6,275,496,693.01
07.3 अस्पताल सेवा	15,824,165,739.49	19,096,757,948.98	34,920,923,688.47	7,352,851,536.76	27,568,072,151.71	10,532,406,258.98	15,327,345,065.00	25,859,751,323.98	6,325,245,611.00	19,534,505,712.98
07.4 सार्वजनिक स्वास्थ्य सेवा	12,174,216,512.22	14,691,963,530.96	26,866,180,043.18	5,656,867,354.93	21,209,312,688.25	17,836,148,608.00	9,684,031,252.00	27,520,179,860.00	3,996,378,754.00	23,523,801,106.00
07.5 अनुसन्धान सेवा	753,536,951.99	909,375,762.03	1,662,912,714.03	350,138,226.98	1,312,774,487.04	3,964,737,036.84	80,176,616.00	4,044,913,652.84	130,115,629.00	3,914,798,023.84
07.6 स्वास्थ्य - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	1,137,238,054.31	1,372,430,004.28	2,509,668,058.59	528,428,652.29	1,981,239,406.31	347,781,718.50	1,101,532,957.00	1,449,314,675.50	454,577,519.00	994,737,156.50
08 मनोरंजन, संस्कृति तथा धर्म				-	-	-	-	-	-	-
08.1 मनोरंजनात्मक र खेलकूद सेवाहरु										
08.2 सांस्कृतिक सेवा										
08.3 प्रसारण तथा प्रकाशन सेवा										
08.5 अनुसन्धान तथा विकास, संस्कृति र धार्मिक										
09 शिक्षा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
09.1 पूर्व प्राथमिक र प्राथमिक शिक्षा										
09.5 तहमा वर्गिकृत नहुने शिक्षा (अनौपचारिक शिक्षा)										
09.6 शिक्षाको लागि सहायक सेवाहरु										
09.7 शिक्षा अनुसन्धान विकास										
09.8 शिक्षा अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
10 सामाजिक सुरक्षा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.5 बरोजगार										
10.7 सामाजिक असमावेशी										
10.8 सामाजिक सुरक्षा - अनुसन्धान तथा विकास										
10.9 सामाजिक सुरक्षा - अन्यत्र वर्गिकृत नभएको										
जम्मा	36,757,812,630.75	44,359,687,714.32	81,117,500,345.07	17,079,913,511.26	64,037,586,833.82	36,845,922,300.05	35,739,317,005.00	72,585,239,305.05	14,834,489,500.00	57,750,749,805.05

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी १८ आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम भएको वेरुजु

आन्तरिक लेखापरीक्षणबाट कायम भएको वेरुजु निम्नानुसार रहेको छ। कायम भएको वेरुजुको मन्त्रालयगत विवरण अनुसूची- ६.९ र ७.२० मा उल्लेख गरी यसैसाथ संलग्न गरिएको छ।

वेरुजुको प्रकार	चालु आ.ब.		गत आ.ब.	
	बजेटरी निकाय	गैरबजेटरी निकाय	बजेटरी निकाय	गैरबजेटरी निकाय
नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु	145,248,002.00	198,237,477.00		
असुल गर्नुपर्ने बेरुजु	1,326,860.00	3,878,265.00		
पेशकी वेरुजु	82,156,585.00	150,676,620.00		
जम्मा	228,731,447.00	352,792,362.00	-	-

टिप्पणी १९ दोहोरो गणना रकम समायाजन(Elimination)

टिप्पणी १९.१ प्राप्तो तर्फ दोहोरो गणना रकम समायाजन

संकेत नं.	राजस्व शिर्षक	चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
		बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारबाट गैरबजेट निकायमा प्राप्त रकम	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारबाट गैरबजेट निकायमा प्राप्त रकम	दोहोरो गणना पछिको रकम
१३०००	अनुदान (नगद)		17,079,913,511.26	17,079,913,511.26	14,834,489,499.47	2,245,424,011.79		33,988,352,906.61	33,988,352,906.61	14,868,723,631.33	19,119,629,275.28
१३०००	अनुदान खर्च (सोझै भुक्तानी)			-		-			-		-

टिप्पणी १९.२ खर्च तर्फ दोहोरो गणना रकम समायाजन

संकेत नं.	खर्च शिर्षक	चालु आ.ब.					गत आ.ब.				
		बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारले गैरबजेट निकायमा भएको अनुदान	दोहोरो गणना पछिको रकम	बजेट निकाय	गैर बजेट निकाय	जम्मा	संघीय सरकारले गैरबजेट निकायमा भएको अनुदान	दोहोरो गणना पछिको रकम
२६०००	अनुदान (नगद)	17,079,913,511.26		17,079,913,511.26		17,079,913,511.26			-		-
२६०००	अनुदान खर्च (सोझै भुक्तानी)			-		-			-		-

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

टिप्पणी २० विनिमयदर नाफा नोक्सान
विनिमयजन नाफा नोक्सानको विवरण प्राप्त हुन नसकेको ।

टिप्पणी २१ सम्भाव्य दायित्व-Contingent Liability(बजेट निकाय)
सम्भाव्य दायित्वको विवरण निम्नानुसार रहेको छ । यसको विस्तृत विवरण अनुसूची- ६.७ मा उल्लेख गरी संलग्न गरिएको छ ।

सकैत नं	शीर्षक	चालु आ.ब.	गत आ.ब.
३४२११	सम्भाव्य दायित्व		

टिप्पणी २२ प्रातिवेदन पश्चात भएको संशोधन र त्रुटिको सुधार (Correction of Errors)

त्रुटिको विवरण	चालु आ.ब.				गत आ.ब.			
	बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय		बजेट निकाय		गैरबजेट निकाय	
	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने	भएको	हुनुपर्ने
गत आ व का बँक मौज्दात फरक परेको रकम रु ४९८३२८६३०.३६ यस आ व मा समायोजनमा देखाइएको छ					2,025,709,415.54	1,527,380,785.18		
जम्मा	-	-	-	-	2,025,709,415.54	1,527,380,785.18	-	-

498,328,630.36

टिप्पणी २३ जमानत
जमानतको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ । यस मान्त्रालयमा कुनै पनि जमानतको विवरण नरहेको ।

चालु आ.ब. को	गत आ.ब. सम्मको	हाल सम्मको
		-
		-

टिप्पणी २४ राजस्व खर्च/छुट (Tax Expenditure)
यस मन्त्रालयमा कुनै पनि राजस्व खर्च तथा छुटको विवरण नरहेको ।

टिप्पणी २५ सामाजिक सुरक्षा
सामाजिक सुरक्षा कर्मचारीको सञ्चित हुने उपदान, विदा, औषधोपचार वा निवृत्तिभरण वापतको रकम दायित्व सिर्जना भएका बखत खर्च लेखाङ्कन गर्ने गरिएको छ । यस वापतको कुनै सम्भावित दायित्व गणना गरिएको छैन ।
कर्मचारी बाहेकका अन्य सामाजिक सुरक्षा पनि संघीय विनियोजन ऐन बमोजिम नगद भुक्तानी भएका अवस्थामा मात्र लेखाङ्कन हुन्छ । यस वापत कुनै सम्भावित दायित्व गणना गरिएको छैन ।

टिप्पणी २६आर्थिक वर्ष पछाडिका प्रमुख घटनाहरु
आर्थिक वर्ष समाप्त भए पश्चात र यो वित्तीय विवरण तयार हुँदाको बखतसम्म घटेका सारभूत विषयहरु कुनै पनि रहेका नरहेको ।